

Kentsel Dönüşüm ve Yenilemede Yerbilimleri Oturumu

Session on Geosciences in Urban Transformation and Renewal

Halil KUMSAR, Hasan ÇETİN, Elif Avşar YILMAZ

Günümüzde, dünya nüfusunun önemli bir kısmı kentlerde yaşamaktadır. 1950’de dünya nüfusunun %30’u kentlerde yaşarken, bu oran 2010’da %50’yi aşmış olup, 2030 yılında ise %60’a ulaşacağı tahmin edilmektedir. Bugün, hızlı göçün neden olduğu düzensiz yapılaşma sonucu kentler hızla büyürken beraberinde kentsel sorunlar da artmakta ve kentlerin gelecek vizyonları hakkında ciddi tartışmalar yaşanmaktadır.

İlk olarak “Sanayi Devrimi” ve II. Dünya Savaşı sonrası inorganik olarak büyüyen kentlerin sorunlarına çözüm olarak ortaya çıkan Kentsel Dönüşüm, yapılaşma süreci kapsamında sağlıklı, güvenli ve yaşanabilir kentler oluşturmak için, imar planı bulunmayan ya da imar planlarına aykırı yapılmış yerlerin, ekonomik, toplumsal, fiziksel ve çevresel koşullar birlikte değerlendirilerek, imar planlama faaliyetlerinin temel amaçlarına uygun hale getirilmesi ve böylece kentin eskiyen, bozulan ve kullanılmayan alanlarının yeniden kente kazandırılması amacıyla yapılan uygulamaların genel adıdır.

Ülkemizde sağlıksız kentleşmenin acı sonuçları, 1999 Düzce ve Gölcük, 2012 Van ve son olarak 6 Şubat 2023 Pazarcık ve Elbistan (Kahramanmaraş) depremlerinde en ağır şekilde yaşanmıştır. Kentsel Dönüşüm 1999 Düzce ve Gölcük depremleri sonrasında mevcut yapı stokunun depreme dayanıklı olmadığı gerçeğine bağlı olarak önem kazanmış ve konuyla ilgili ilk yasa 16/5/2012 tarih ve 6306 sayılı “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun” ile çıkmıştır. Ancak, Kentsel Dönüşüm’ün Yeniden Canlandırma, Soylulaştırma, Sağıklaştırma, Yenileme ve Yeniden Geliştirme gibi türleri bulunmakla birlikte, Ülkemizde Kentsel Dönüşüm’ün en yaygın uygulama şekli, eski yapıların olduğu gibi yıkılıp yerlerine yüksek katlı yenilerinin yapılmasını içeren Kentsel Yenileme olmuştur. 09.11.2023 tarih ve 32364 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Afet Riski Taşıyan Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” düzenlemesi ile önümüzdeki tarihlerde kentsel dönüşüm projelerinde yeni gelişmeler olacağı görülmektedir.

Today, a significant part of the world's population lives in cities. While 30% of the world's population lived in cities in 1950, this rate exceeded 50% in 2010 and is estimated to reach 60% in 2030. Today, as cities grow rapidly as a result of irregular construction with no development plans caused by rapid migration, urban problems are increasing, and serious discussions are taking place about the future visions of cities.

Firstly, after the “Industrial Revolution” and World War II, Urban Transformation, which emerged as a solution to the problems of cities that grew inorganically, is designed to create healthy, safe and livable cities within the scope of the construction process, by evaluating the economic, social, physical and environmental conditions of places that do not have an official development plan or were built contrary to the development plans in application. It is the general name of the practices carried out to make planning activities suitable for their basic purposes and thus to reintroduce the old, deteriorated, and unusable areas back to the city.

The painful consequences of unhealthy urbanization in our country were most severely experienced in the 1999 Düzce and Gölcük, 2012 Van and finally the 6 February 2023 Pazarcık and Elbistan (Kahramanmaraş) earthquakes. After the 1999 Düzce and Gölcük earthquakes, Urban Transformation gained importance because the existing building stock was not earthquake resistant, and as a result, the first law on the subject was enacted with the "Law on Transformation of Areas at Disaster Risk" dated 16/5/2012 and numbered 6306. However, although there are different types of Urban Transformation such as Revitalization, Gentrification, Rehabilitation, Renewal and Redevelopment, the most common application of Urban Transformation in our country has been Urban Renewal, which involves demolishing old buildings as they are and replacing them with high-rise new ones. It is obvious that there will be new developments in urban transformation projects in the upcoming dates with the regulation “Law on Transformation of Areas at Disaster Risk and the Law on Amendments to Certain Laws and the Decree Law No. 375” published in the Official Gazette dated 09.11.2023 and numbered 32364.

15-19 Nisan 2024 tarihleri arasında, MTA Genel Müdürlüğü Kültür Sitesi'nde gerçekleştirilecek olan 76. Türkiye Jeoloji Kurultayı'nın ana teması "Afet Dirençli Kentler" olarak belirlenmiştir. Kentlerin deprem ve diğer afetlere karşı dirençli olabilmelerinde, yerbilimlerinin Kentsel Dönüşüm ve Yenileme uygulamalarında önemi açıktır. Özellikle, yaşadığımız son deprem afetleri sonrasında, mühendislik, mimarlık ve şehir planlama disiplinlerinin teknik, bilimsel ve yasal ilkelerini esas alan bütünlükçü bir yaklaşımı ile gerçekleştirilmiş Kentsel Dönüşüm ve Yenileme uygulamalarının deprem ve diğer afetlere karşı dayanıklı, sağlıklı yaşanabilir bir kent oluşturulmasında ne kadar önemli olduğu ortadadır.

Bu bağlamda, Kentsel Dönüşüm ve Yenileme konusunda, yerbilimleri veya yerbilimlerinin de içinde bulunduğu disiplinler arası araştırmalarınızın, 76. Türkiye Jeoloji Kurultayı'nda sunulması ve tartışılması, teknik ve bilimsel gelişmelerin jeoloji camiası içinde paylaşılmasının çok önemli olduğuna inanıyor ve sizleri 76. Türkiye Jeoloji Kurultayı'nda birlikte olmaya davet ediyoruz.

The main theme of the 76th Geological Congress of Türkiye, which will be held at the MTA General Directorate Cultural Site between 15-19 April 2024, has been determined as "Disaster Resilient Cities". The importance of Geosciences in Urban Transformation and Renewal is obvious in making cities resilient to earthquakes and other disasters. Especially after the recent earthquake disasters we experienced, it has become obvious how important Geosciences in Urban Transformation and Renewal practices carried out with an integrated approach based on the technical, scientific, and legal principles of engineering, architecture and urban planning disciplines are in creating a healthy, livable city that is resistant to earthquakes and other disasters.

In this context, we believe that it is very important to present and discuss your research on earth sciences or interdisciplinary research including earth sciences, to share technical and scientific developments within the geological community in the session on Geosciences in Urban Transformation and Renewal of 76th Geological Congress of Türkiye. We are pleased to invite you to be together at the 76th Geological Congress of Türkiye.